

Innst. S. nr. 92

(2000-2001)

Innstilling fra sosialkomiteen om Handlingsplanen for eldreomsorgen etter 2 år

St.meld. nr. 34 (1999-2000)

Til Stortinget

1. INNLEDNING

1.1 Sammendrag

Regjeringen legger fram en stortingsmelding om handlingsplanen for eldreomsorgen etter to år, som omhandler erfaringene med planen så langt, evt. behov for justeringer i forhold til vedtatte måltall og innretning av virkemidler, samt forslag til tiltak etter at nåværende handlingsplanperiode utløper. I tillegg omhandler meldingen enkelte spørsmål av juridisk og organisatorisk art. Dette er oppfølging av Stortingets vedtak ved behandlingen av St.meld. nr. 50 (1996-1997), jf. Innst. S. nr. 294 (1996-1997). I tillegg gis det også en omtale av spørsmålet om og problemstillinger knyttet til utforming og organisering av pleie- og omsorgstjenestene i kommunene i dag og i framtida, herunder en drøfting av tjenestesammensetning og sykehjemmenes framtidige rolle.

Meldingen skisserer også et opplegg for hvordan behovene i pleie- og omsorgstjenestene i perioden 2002-2007 kan møtes.

Det uttales at det har vært et mål å gi kommunene mulighet til å utforme og bygge ut et tjenestetilbud som er tilpasset lokale forhold og behov. Derfor har ikke staten gjennom handlingsplanen pålagt kommunene spesielle organisatoriske løsninger eller tjenestemodeller, men det framholdes at det er tatt i bruk virkemidler som sikrer en sterk statlig oppfølging og styring av innsatsen inn mot kommunesektoren i planperioden.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Reidun Gravdahl, Asmund Kristoffersen, Karin Lian, Einar Olav Skogholt og Gunhild Øyangen, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Are Næss, fra Høyre, Anne-

lise Høegh og Sonja Irene Sjøli, fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, og fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, viser til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 50 (1996-1997) ønsket en gjennomgang av behovsanslagene for eldreomsorgen etter 2 år bl.a. i lys av kommunenes egne utbyggingsplaner og fylkesmennenes vurdering av disse, samt at innretningen av virkemidlene måtte vurderes. Komiteen finner at den foreliggende stortingsmeldingen gir en god analyse og beskrivelse vedrørende gjennomføringen av Handlingsplanen for eldreomsorgen etter 2 år, og således imøtekommer Stortingets ønsker på en tilfredsstillende måte.

Komiteen viser til at Handlingsplanen for eldreomsorgen har som mål å sette kommunenes helse- og sosialtjeneste i stand til å møte veksten i behovet for pleie- og omsorgstjenester som følge av at det er blitt flere eldre. Komiteen viser også til målet om at alle som har behov for det, skal få mest mulig likeverdige tjenestetilbud, uavhengig av bosted, inntekt og sosial status.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at dette så langt er oppfylt ved at kommunene har hatt mulighet til å utforme og bygge ut et tjenestetilbud som er tilpasset lokale forhold og behov.

Komiteen mener videre at det har vært viktig med virkemidler som sikrer en sterk statlig oppfølging mot kommunene i planperioden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den mening at St.meld. nr. 34 (1999-2000) gir en god beskrivelse av Handlingsplanen for eldreomsorgen frem til i dag. Disse medlemmer

vil imidlertid understreke at det i Innst. S. nr. 294 (1996-1997) også var lagt vekt på at planen skulle "Gi trygghet for nødvendige pleie- og omsorgstjenester tilpasset den enkeltes behov", og disse medlemmer er bekymret for at gjennomføringen av handlingsplanen til nå ikke har hatt nok oppmerksomhet rettet mot nettopp dette, når pleietrengende plasseres i omsorgsboliger. Disse medlemmer er ellers fornøyd med at kommunene i St.prp. nr. 1 (2000-2001) blir gitt anledning til å øke antall boliger med ytterligere 5 000 plasser. Disse medlemmer vil imidlertid foreslå at antall plasser økes med ytterligere 5 000 for å dekke de behov kommunene har meldt inn, og som er i tråd med det medlemmene fra Fremskrittspartiet foreslo i Innst. S. nr. 294 (1996-1997). Disse medlemmer vil også peke på at det i tillegg til at det er blitt en betydelig økning i antall eldre, var nødvendig å øke kapasiteten på sykehjemsplasser for å få bukt med den betydelige underdekning av omsorgsplasser som var et faktum i svært mange kommuner på det tidspunktet eldreplanen ble iverksatt.

Disse medlemmer vil peke på at den satsing som de siste årene er gjort innen eldreomsorgen, og som var helt nødvendig for å rette opp store skjevheter i svært mange kommuner, ikke hadde vært mulig uten statlig medvirkning. Dette understreker etter disse medlemmers mening at vi ville få en mer rettferdig og enhetlig eldreomsorg i dette landet dersom denne omsorgen hadde vært et statlig ansvar, noe disse medlemmer fremdeles ønsker å innføre.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det legges opp til å godkjenne inntil 5 000 plasser i sykehjem/omsorgsbolig i tillegg til Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2000-2001)."

2. STATUS

2.1 Sammendrag

Det vises til at Stortinget for perioden 1998-2001 har vedtatt til sammen 24 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger og vel 12 000 nye årsverk i kommunenes pleie- og omsorgstjeneste. Det ble beregnet et behov for til sammen 10 800 nye omsorgsboliger/sykehjemsplasser for å møte behovet for enerom i institusjon og til utskifting og sanering av gammel og uhen-siktsmessig bygningsmasse, og 13 600 nye plasser/boliger ble beregnet med sikte på å øke kapasiteten i pleie- og omsorgstjenestens botilbud. Beregningsmessig ble det lagt til grunn en kapasitetsøkning på 3 200 nye sykehjemsplasser og 10 400 nye omsorgsboliger. I tillegg er det vedtatt bygd 3 400 omsorgsboliger knyttet til Opptrappingsplanen for psykisk helse 1999-2006 (jf. St.prp. nr. 63 (1997-1998)).

Kommunenes rapporter viser at 7 550 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger ble ferdigstilt i løpet av 1998 og 1999, mens 600 enheter ble utbedret. Rap-

portene viser en kapasitetsøkning på i alt 5 300 nye boenheter, fordelt med 1 000 nye sykehjemsplasser og 4 300 omsorgsboliger. Dette innebærer at om lag 39 pst. av den samlede målsettingen på 13 600 sykehjemsplasser og omsorgsboliger i kapasitetsøkning er dekket etter to år av handlingsplanperioden. Om lag 2 250 ferdigstilte sykehjemsplasser og omsorgsboliger har så langt gått med til å erstatte plasser som er gått tapt ved ombygging til enerom og utskifting av gammel bygningsmasse.

Det framholdes at tall for utviklingen så langt viser at mange kommuner fortsatt ønsker å bygge sykehjem, og at forholdstallet mellom omsorgsboliger og sykehjemsplasser ved handlingsplanens utløp i 2001 vil være godt i samsvar med det som beregningsmessig ble lagt til grunn i St.meld. nr. 50 (1996-1997).

Det har vært en samlet vekst på 6 060 nye årsverk i pleie- og omsorgstjenesten i løpet av 1998 og 1999. (Av dette kan 500 årsverk tilskrives Opptrappingsplanen for psykisk helse.) Dette betyr at resultatet ligger 500 årsverk under målsettingen for de to første årene av planperioden.

Av materialet fylkesmannen har innhentet fra kommunene, framgår det at om lag 53 pst. av årsverkene er knyttet til hjemmetjenestene, 35 pst. til institusjonsomsorg og 12 pst. til andre oppgaver i pleie- og omsorgstjenesten.

Kommunenes planer viser at det planlegges ferdigstilt om lag 8 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger i 2000, og at til sammen 26 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger planlegges ferdigstilt i perioden 1998-2001. (Tallene omfatter også omsorgsboliger knyttet til Opptrappingsplanen for psykisk helse som for perioden 1999-2006 er beregnet til 3 400 nye omsorgsboliger.)

Ifølge kommunenes planer vil om lag 7 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger benyttes til utbygging av enerom og utskifting av gammel bygningsmasse i perioden 1998-2001. For årene 2002 og 2003 planlegges det ytterligere 5 300 enheter til slike formål. Over 3 900 aldershjemsplasser vil falle bort innen utgangen av 2003, og disse plassene vil i stor grad bli erstattet med omsorgsboliger. Kommunene ønsker i henhold til sine planer å utvide kapasiteten i pleie- og omsorgstjenesten med 18 600 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger i løpet av perioden 1998-2001. Kapasiteten planlegges styrket med ytterligere 7 200 enheter i 2002 og 2003.

De kommunale planene angir at pleie- og omsorgstjenesten vil få en vekst med 2 700 årsverk i 2000 og 2 800 årsverk i 2001. Samlet gir dette 11 500 nye årsverk for hele perioden 1998-2001. Kommunene har planlagt ytterligere 3 600 nye årsverk i pleie- og omsorgstjenesten i 2002 og 2003.

Regjeringen legger til grunn av resultatene fra kommunene er i rimelig samsvar med måltallene i handlingsplanen halvveis i planperioden.

I en prioritering mellom prosjekter mener Regjeringen at sykehjem og boliger tilrettelagt for heldøgns

pleie- og omsorgstilbud må prioriteres, og videre at en forsvarlig opprustning av dagens bygningsmasse bør sikres, og eneromssatsingen gjennomføres innenfor handlingsplanperiodens ramme. Det understrekes at dette må skje på en slik måte at fordelingen har en utjevnenende effekt i forhold til kommunale variasjoner i utbyggingsnivå og dekningsgrader.

Det framholdes at årsakene til tallet på nye årsverk i pleie- og omsorgstjenesten ved handlingsplanperiodens slutt vil ligge i underkant av handlingsplanens måltall, først og fremst er at en stor andel av skjønnstilskuddet er vedtatt brukt til andre formål i pleie- og omsorgstjenesten (kompetanseheving og kompensasjon for tidligere utbygging), og at veksten i lønnskostnadene innebærer at driftstilskuddet gir færre årsverk enn beregnet. Det uttales at på denne bakgrunn er de kommunale plantallene samlet i rimelig samsvar med det som kan forventes.

Det påpekes at kommunene fram til 2003 har planlagt en utbygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger som langt overstiger handlingsplanens måltall og rammer, men at erfaringstall så langt tyder på at en del planlagte prosjekter ikke vil bli gjennomført eller vil bli forskjøvet i tid.

Regjeringen mener at den synkende søkningen til helse- og sosialarbeiderutdanningene er bekymringsfull, og Sosial- og helsedepartementet arbeider med en rekrutteringskampanje for å få flere til å søke seg til helse- og sosialfagutdanningene.

Det vises til at Norsk Byggforskningsinstitutt har gjennomført en evaluering av omsorgsboligene og sykehjemmene som viser at kvaliteten på disse er bra.

Det uttales at Handlingsplanen for eldreomsorgen også har ført til økt fokus på spørsmål knyttet til bygningsmessig kvalitet, brannsikkerhet, gode lokaliseringssløsninger, og at dette bidrar til en heving av kvaliteten på den bygningsmessige standarden på omsorgsboliger/sykehjemsplasser.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at resultatene halvveis i planperioden når det gjelder nybygg og utbedringer, er godt i samsvar med måltallene i St.meld. nr. 50 (1996–1997). Komiteen er tilfreds med dette resultatet og med kommunenes innsats for å nå målene i Handlingsplanen.

Komiteen viser til at målene for antall nye årsverk også er nådd så langt i planperioden. Komiteen er tilfreds med at vel 6 000 årsverk er kommet på plass to år etter at handlingsplanen for eldreomsorgen ble satt ut i livet, men komiteen vil bemerke at tilgangen på personell er noe forskjellig fra kommune til kommune. Komiteen er kjent med at en del kommuner har store vanskeligheter med å skaffe fagfolk, og at dette medfører store problemer og ekstraavgifter for disse kommunene.

Komiteen mener at det må vurderes snarlige tiltak som kan rette på denne alvorlige situasjonen, for eksempel gjennom flere tilbud om desentralisert

utdanning, barnehagetilbud til alle som ønsker det, god skolefritidsordning og lettere tilgang på arbeidstillatelse for innvandrere.

Komiteen ser meget positivt på at det foregår en stor aktivitet i kommunene med hensyn til kvalifisering av ufaglærte og personell med videregående opplæring. Komiteen mener at god tilgang på etter- og videreutdanningstilbud er en forutsetning for å kunne lykkes med rekruttering til helse- og omsorgssektoren i framtida. Komiteen vil understreke viktigheten av at personell også blir kvalifisert for å betjene den nye teknologien som er tilgjengelig for bruk i omsorgsboliger og i omsorgssektoren for øvrig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er enige i at en mer desentralisert utdanning og barnehagetilbud til alle vil kunne bidra til bedre tilgang på personell i eldreomsorgen. Disse medlemmer er imidlertid av den oppfatning at de ressurser som i dag er tilgjengelige innenfor denne omsorgen, er for knappe og for dårlig utnyttet. Disse medlemmer mener det ikke er mangel på omsorgspersonale til eldreomsorgen, men mangel på stillingshjemler, noe som igjen skyldes mangel på ressurser. Det finnes i dag svært mange hjelpepleiere i brøkstillinger som så vidt disse medlemmer har registrert, ønsker fulle stillinger eller større brøkstillinger. Disse medlemmer anser det også som sannsynlig at det ville bli lettere med rekruttering til omsorgsyrkene dersom større deler av innsatsen i omsorgen ble konkurranseutsatt. Man ville på denne måten, etter disse medlemmers mening, oppnå dynamiske virkninger i konkurranseforhold som ville trekke til seg ny arbeidskraft, mer varierte lønninger og større muligheter til avansement. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett har fremmet forslag om å opprette 1 000 nye hjelpepleierstillinger i eldreomsorgen. Disse medlemmer mener også at ved å tillate utleie av helsepersonell ville man oppnå større fleksibilitet og bedre utnyttelse av den arbeidskraften som ikke ønsker å stå i faste stillinger.

3. BEHOVENE

3.1 Sammendrag

Det vises til at sosialkomiteen i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 50 (1996-1997) ba om at det ble foretatt en ny gjennomgang av behovsanslagene etter 2 års erfaringer med planen. Sosial- og helsedepartementet har på den bakgrunn gått gjennom behovsanslagene på nytt og også vurdert tjenestebehovet for den første perioden etter handlingsplanens utløp, dvs. for perioden 2002-2007.

Den nye behovsvurderingen tar utgangspunkt i forhold som endringer i befolkningssammensetningen, utviklingen i eldres helsetilstand, hjelpebehovet til yngre personer og endringer i oppgavefordeling mel-

lom forvaltningsnivåer. Kommunenes planer for perioden 1998-2003 er også en del av vurderingsgrunnlaget.

Det framholdes at en stadig større andel av befolkningen gir omsorg, men omfanget av omsorgen som hver enkelt yter, er noe mindre enn tidligere.

Nye befolkningsprognoser viser at økningen i tallet på eldre over 80 år er noe lavere enn tidligere beregnet, og at tallet på personer i aldersgruppen 67-79 år er synkende. Nyere forskning kan også tyde på at eldres helsetilstand over tid vil bli bedre, men dette må ses opp mot en sterk økning i tallet på eldre over 90 år.

Høringsuttalelsene til rapporten om sykehjemmenes funksjon viser at mange kommuner opplever at oppgavene knyttet til ferdigbehandlede pasienter har økt i løpet av nittitallet. Reduksjonen i antall liggedager har krevd økt ressursinnsats fra kommunene, og en ytterligere reduksjon vil forutsette at kommunene har kapasitet til å ta hånd om utskrivingsklare pasienter.

Det uttales at det er et rimelig samsvar mellom de vedtatte måltallene og kommunenes planer når det gjelder årsverk, men at kommunene ser behov for noe styrking av årsverksinnsatsen også de første årene etter handlingsplanens utløp. Når det gjelder investeringer, påpekes det at det er en betydelig forskjell mellom kommunenes planer og de vedtatte måltallene idet kommunenes planer viser at det planlegges en langt større kapasitetsøkning enn det den vedtatte handlingsplanen gir rom for. Regjeringen vil anta at dette i noen grad er uttrykk for at man ønsker å møte behovet for heldøgns pleie- og omsorgstjenester etter at nåværende handlingsplan er avsluttet i 2001, men antar i tillegg at kommunene bl.a. pga. de relativt gunstige finansieringsordningene ønsker å bygge flere tilrettelagte omsorgsboliger enn det som isolert sett kan begrunnes ut fra et pleie- og omsorgsbehov de nærmeste årene.

Regjeringen mener det er viktig at det er et samsvar mellom investerings- og driftssiden og framholder at uten et slikt samsvar vil satsingen kunne stå fare for å bli en boligreform uten et reelt driftsinnehold.

Regjeringen har ikke funnet at det er holdepunkter for å foreta vesentlige justeringer i forhold til vedtatt handlingsplan, og mener at den oppsatte dekningsgraden for heldøgns pleie- og omsorgstjenester på 25 pst. av befolkningen på 80 år og eldre fortsatt vil kunne være holdbar i forhold til å anslå tjenestebehovet framover.

Med forbehold om usikkerhet knyttet til utviklingen i eldres helsetilstand, endringer i ansvarsforholdet mellom forvaltningsnivåene, behovet til yngre brukergrupper, m.v. mener Regjeringen at det illustrasjonsmessig kan anslås et behov for 5 500 nye sykehjemsplasser og 5 000 nye årsverk i perioden fram mot 2007. Regjeringen viser til det arbeid som nå er satt i gang med å vurdere utviklingen i eldres helsetilstand, og vil komme tilbake til en vurdering av det framtidige tjenestebehovet i forbindelse med de årlige budsjettframlegg.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at Stortinget i forbindelse med Handlingsplanen for eldreomsorg enstemmig vedtok en investeringsramme for 24 400 sykehjemsplasser/omsorgsboliger.

Komiteen vil bemerke at det ikke på noe tidspunkt har vært fremmet forslag om kutt i Handlingsplanens vedtatte rammer.

Komiteen har merket seg at kommunenes planer for bygging av omsorgsboliger og sykehjem omfatter totalt 38 500 enheter inkludert 3 500 enheter som det ble gitt tilsagn til før handlingsplanperioden, og 3 400 enheter knyttet til opptrappingsplanen for psykisk helse. Komiteen har også merket seg at fylkesmenene mener det er grunnlag for å redusere de kommunale plantallene med omlag 1 000 enheter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener ut fra dette at Regjeringens behovsanslag på 5 000 nye enheter i perioden 2002-2007 er realistisk.

Komiteen vil vise til at kommunene har 30. juni 2001 som søknadsfrist for prosjekter til handlingsplanen. Komiteen vil avvende søknadsfristen før det tas endelig stilling til hvor mange sykehjemsplasser/omsorgsboliger med heldøgns pleie og omsorg som skal bygges innenfor handlingsplanen. Komiteen vil understreke at det er viktig at alle kommuner likebehandles finansielt ved at alle får tilskudd og refusjon til avdrag og renter opp til samme dekningsnivå. Komiteen mener man ved videre investeringer prioriterer støtte til sykehjem og omsorgsboliger til personer med omfattende pleie- og omsorgsbehov.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 med en vurdering av investerings- og driftsbehovet innen eldreomsorgen i de nærmeste årene med bakgrunn i behovene som meldes fra kommunene innen fristen 30. juni 2001."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i dag gis et oppstartingsstilskudd på 175 000 kroner pr. omsorgsbolig og 375 000 kroner pr. sykehjemsplass. Det har vist seg at mange kommuner velger å bygge omsorgsboliger fordi driften av disse faller billigere for kommunen.

For å sikre at det bygges ut tilbud med heldøgns pleie og omsorg, vil disse medlemmer be departementet vurdere å gi et høyere oppstartingsstilskudd til omsorgsboliger med tilknyttet personale, på linje med tilskuddet til sykehjem, slik at disse kan gi tilbud om heldøgns pleie og omsorg. Samtidig kan man opprettholde oppstartingsstilskuddet på 175 000 kroner til

omsorgsboliger som blir betjent av hjemmehjelp/hjemmesykepleie.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kommunene har innmeldt et behov som viser at tilbudet må styrkes med ytterligere 5 000 plasser i tillegg til de 5 000 plassene Regjeringen åpner for i St.prp. nr. 1 (2000-2001). Dette vil være i tråd med de forslag Fremskrittspartiets representanter fremmet i Innst. S. nr. 294 (1996-1997). Disse plassene bør etter disse medlemmers mening finansieres på samme måte som vedtatt i den opprinnelige handlingsplanen.

Med bakgrunn i utviklingen med stadig eldre pasienter som har behov for overføring fra sykehus direkte til pleieinstitusjon, vil disse medlemmer understreke at disse nye omsorgsplassene først og fremst må bygges som sykehjem. Med henvisning til at liggetiden i sykehus blir stadig kortere, og at over 50 pst. av sykehuspasientene vil være over 67 år, ser disse medlemmer at behovet for slike plasser bare vil øke. Med denne begrunnelse vil også disse medlemmer fremme forslag om at dekningsprosenten for sykehjemsplasser pr. 100 personer over 80 år skal være på minimum 25 pst.

Disse medlemmer viser til at det fremdeles er betydelige ventelister til sykehjemsplass i kommunene, og at denne eldresatsingen en gang for alle bør løse dette problemet.

Disse medlemmer vil også peke på at Stortinget har vedtatt fire helselover hvor pasienters medbestemmelsesrett lovfestes. Disse medlemmer mener at disse prinsipper må gjøres gjeldende også i eldreomsorgen slik at pasienten skal ha den endelige avgjørelse når det gjelder behovet for 24 timers omsorg og pleie.

Disse medlemmer er enige i at det ikke har vært fremmet forslag om kutt i handlingsplanens vedtatte rammer. Disse medlemmer vil imidlertid vise til brev fra Sosial- og helsedepartementet til fylkesmenn og fylkesleger datert 19. mai 2000, der det tildeles fylkesvis rammer som skal fordeles til de respektive kommuner. Disse medlemmer anser dette som et forsøk på å begrense den samlede utbyggingen av omsorgsboliger/sykehjem som ikke var i tråd med forutsetningene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at dekningsprosenten for sykehjemsplasser skal være minimum 25 pr. 100 personer over 80 år."

4. VIRKEMIDLENE

4.1 Sammendrag

Det understrekes at fordi en så stor andel av tjenestene finansieres av kommunenes frie inntekter, må en for å kunne vurdere effekten av virkemidlene i forhold til gjennomføringen av handlingsplanen for eldreomsorgen, også vurdere utviklingen i kommunesektoren

generelt. Det framholdes bl.a. at underskuddet i kommunesektoren har økt fra 1 milliard kroner i 1996 til 11 milliarder kroner i 1999. Det påpekes at budsjettunderskuddet som skyldes investeringer i handlingsplanen for eldreomsorgen, vil bli redusert i årene etter investeringsperioden som følge av de statlige tilskuddsutbetalingene. I kommunene (unntatt fylkeskommunene og Oslo) gikk netto driftsresultat ned fra 4,9 pst. i 1997 til 1,6 pst. i 1999.

Det redegjøres i meldingen for de øremerkede driftstilskuddene i handlingsplanen; omsorgstjenestetilskuddet og skjønnstilskuddet. Det understrekes at tilskuddene til drift i planperioden har vært forutsatt brukt til reell styrking av pleie- og omsorgstjenesten, og at både i 1998, 1999 og i 2000 har fylkesmannen for enkelte kommuner holdt midler tilbake fordi kravene ikke har vært oppfylt. Ved første terminutbetaling i 1999 var det tre av ti kommuner som ikke oppfylte aktivitetskravene. Tett oppfølging fra fylkesmann/lege har imidlertid medført at alle kommuner (ved årsskiftet 1999-2000), med unntak av én kommune, har fått utbetalt tilskudd fullt ut.

Det vises til at kommunalkomiteen i forbindelse med behandlingen av kommuneøkonomiproposisjonen for 2000 ytret et behov for fleksibilitet ved tildelingen av omsorgstjenestetilskuddet. Departementet har derfor åpnet for et visst skjønn ved fylkesmannens tildeling av tilskuddet for 2000. Med en samlet ramme på inntil 50 mill. kroner av omsorgstjenestetilskuddet kan fylkesmannen la enkelte kommuner få anledning til å godskrive gjennomførte effektiviseringstiltak som aktivitetsvekst. Fylkesmannen skal i egen rapport til Sosial- og helsedepartementet redegjøre særskilt for hvilke kommuner som er tildelt omsorgstjenestetilskudd på dette grunnlaget.

Det redegjøres også for investeringsordningene i handlingsplanen; oppstartingstilskudd og kompensasjonstilskudd. Tilsagn gitt i løpet av handlingsplanens to første år fordeler seg på 323 kommuner. Så langt viser utviklingen at sykehjemsandelen er omtrent den samme i handlingsplanens to første år som den var i perioden 1994-97. En fylkesvis oppsummering av tilsagn fra Husbanken i 1998 og 1999 der en tar hensyn til variasjonen i antall eldre over 80 år, viser at fylkene så langt har benyttet tilskuddsordningene i svært ulik grad. Akershus og Finnmark fylke ligger klart høyest med om lag på 160 pst. av landsgjennomsnittet, mens Rogaland og Hordaland ligger lavest med om lag 60 pst. av landsgjennomsnittet. Det uttales at det er rimelig å forvente at de fylkesvis forskjellene vil endres i løpet av planens siste del. Det konkluderes bl.a. med at i tillegg til at planen har medført en betydelig investeringsaktivitet, så har den også hatt en viss utjevnende effekt i forhold til kommunale forskjeller. De store kommunene ligger så langt noe etter de mindre og mellomstore kommuner når det gjelder å benytte tilskudd fra Husbanken.

En analyse av kostnadsutviklingen 1997-1999 viser at gjennomsnittlig anleggskostnad pr. sykehjemsplass

økte fra kr 828 000 i 1997 til kr 1 259 000 i 1999. Kostnadene ved en omsorgsbolig har økt i gjennomsnitt fra kr 842 000 i 1997 til kr 1 097 000 pr. bolig i 1999. Det framholdes at det er betydelige variasjoner i anleggskostnadene både for omsorgsboliger og sykehjem. Tall fra Husbanken viser at byggekostnadene i 1999 for om lag 5 pst. av omsorgsboligene og sykehjemmene beløp seg til over 1,5 mill. kroner per plass/boenhet. Enkelte prosjekter kostet over 2 mill. kroner per plass/boenhet.

Det er betydelige regionale forskjeller i byggekostnadene for omsorgsboliger og sykehjem. Størst er variasjonsbredden for sykehjem der Sør-Trøndelag i 1999 hadde lavest kostnader med kr 654 000 pr. sykehjemsplass, mens Sogn og Fjordane hadde de høyeste kostnadene med kr 1 496 000 pr. plass.

Kommunene er anbefalt å benytte prinsippet om kostnadsdekkende husleie i omsorgsboligene. Det framholdes at husleiefastsettelsen må ses i sammenheng med den statlige bostøtteordningen, evt. egne kommunale bostøtteordninger, og at kommunene må sikre at særlig svake grupper ikke får urimelig høye utgifter knyttet til utleieboliger/omsorgsboliger. Når det gjelder selve nivået på husleiene i omsorgsboliger, vises det til stortingsmeldingen om Husbankens virksomhet som vil bli lagt fram høsten 2000.

Med hensyn til planer for sykehjem og omsorgsboliger uttales det at 314 av landets kommuner planlegger å bygge eller foreta omfattende utbedringer av sykehjemsplasser i løpet av handlingsplanen, og 246 av kommunene ønsker å øke tilbudet av sykehjemsplasser. Ifølge kommunenes planer vil 101 kommuner ha en sykehjemsdekning over 25 pst. (i forhold til innbyggerne over 80 år) i 2003, mens 21 kommuner vil få en dekning lavere enn 10 pst.

Rogaland, Møre og Romsdal og Nordland peker seg ut som fylker med flest kommuner som ønsker en omsorgsboligdekning over 25 pst. i 2003, mens Hedmark, Telemark og Sogn- og Fjordane er fylker der om lag halvparten av kommunene vil ha en planlagt omsorgsboligdekning lavere enn 10 pst. i 2003. Det framholdes at dersom en ser sykehjemsdekningen og omsorgsboligdekningen i sammenheng, vil den samlede dekningen i 2003 for kommuner med det svakest økonomiske utgangspunkt nærme seg gjennomsnittet for kommunene.

Kommunenes rapporter og planer viser at det har vært og vil bli en klar styrking av hjemmetjenestene i perioden 1998-2001. Dette indikerer at der kommunene satser på omsorgsboliger som heldøgntilbud, følges dette så langt opp med tjenester. Resultatene etter to år viser at kommunene har økt personellinnsatsen i et høyere tempo enn nye sykehjem og omsorgsboliger er blitt ferdigstilt, og at den største delen av styrkingen har skjedd i hjemmetjenesten.

Vurderingene av de økonomiske virkemidlene oppsummeres slik i meldingen:

- Veksten i pleie- og omsorgstjenesten er gjennomført i en periode med lav realvekst i kommunenes inntekter, noe som kan ha vært medvirkende til økt budsjettunderskudd og svekket netto driftsresultat. De øremerkede driftstilskuddene ser imidlertid ikke ut til å redusere utgiftene til andre sektorer.
- En analyse av regnskapstallene viser at det heller ikke er lekkasje av øremerkede tilskudd til andre sektorer. Skjønntilskuddet som opprinnelig ble innført for å bedre tjenestetilbudet i de dårligst stilte kommunene, har hatt liten utjevne effekt fordi ordningens formål er blitt endret for i sterkere grad å ivareta hensynet til kommuner som bygde ut tjenestene før handlingsplanen ble vedtatt.
- Tilskuddsordningene i Husbanken ser ut til å ha gjort det mulig for kommuner med svak kommuneøkonomi å bygge ut sykehjemsplasser og omsorgsboliger på lik linje med kommuner med god økonomi. I forhold til kommunenes inntektsnivå, ser det ut til at investeringstilskuddene bidrar til å utjevne forskjellene i tjenestenivå. Kommuner med svak økonomi satser likevel sterkest på omsorgsboliger, mens kommuner med god økonomi styrker sykehjemstilbudet sitt ytterligere. Forventede personellkostnader ved ulike driftsformer er sannsynligvis forklaringen på dette
- De store kommunene benytter i mindre grad Husbankens tilskuddsordninger enn små og mellomstore kommuner. Regjeringen vil derfor holde fast på at kommuner som trenger lenger tid, får to år utover handlingsplanperioden på å gjennomføre byggeprosjektene.
- Kostnadsveksten ved bygging av omsorgsboliger og sykehjem har vært betydelig i planperioden. Kommunenes høye plantall for perioden fram til 2003 er likevel uttrykk for at kommunene vurderer dagens finansieringsordning som svært gunstig. Regjeringen finner det på denne bakgrunn lite tjenlig å øke tilskuddssatsene, men vil i stedet sette i verk ytterligere kostnadsdempende tiltak.

Effekten av å stille særlige plankrav er også vurdert. Det uttales at for å sikre at utbyggingen som skjer blir videreført etter planperioden, må den forankres i den ordinære kommunale virksomhet. Regjeringen tilrår derfor at kommunene istedenfor å lage egne handlingsplaner, innarbeider tiltakene i sitt løpende plan- og budsjettarbeid. På bakgrunn av de resultatene som er oppnådd, og de planer som er lagt for resten av perioden, ser Regjeringen det ikke lenger nødvendig å opprettholde de stramme statlige styringsvirkemidlene etter endt handlingsplanperiode.

Det har etter departementets oppfatning vært av vesentlig betydning at representanter for eldre har deltatt aktivt og medvirket til utforming av kommunens framtidige tjenestetilbud innen pleie- og omsorgssektoren.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen støtter i denne fasen en prioritering som legger til grunn at sykehjem og omsorgsboliger med areal og driftsmessig tilrettelagt for heldøgns tjenestetilbud prioriteres foran omsorgsboligbygging uten slik tilrettelegging.

Komiteen er tilfreds med at Regjeringen i St.prp. nr. 1 (2000–2001) foreslår å videreføre handlingsplanens tilskuddsordning for bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger med en utvidet tilsagnsramme tilsvarende 5 000 enheter i 2002 med ferdigstilling innen utgangen av 2005. Komiteen har merket seg at dette innebærer om lag 3,9 mrd. kroner i oppstartstilskudd og kompensasjonstilskudd etter dagens satser. Komiteen er enig i at dette er nødvendig for å sikre likebehandling mellom kommunene.

Komiteen vil understreke at målet må være en differensiert eldreomsorgskjede med tilstrekkelig kapasitet og god kvalitet i alle ledd i alle landets kommuner. Det er viktig at det er en balanse mellom de ulike tilbud, og komiteen vil understreke at sykehjemmene er et viktig fundament i eldreomsorgen, og at behovet for nok sykehjemsplasser må sikres.

Komiteen ser det som viktig at fristen for å søke om investeringstilskudd innenfor handlingsplanen fortsatt blir 30. juni 2001.

Komiteen er ellers enig i at det må kunne være grunnlag for en del kostnadsdempende tiltak.

Komiteen har fått signaler om at Husbankens regler for modernisering av eldre bygningsmasse er så strenge at kostnaden til modernisering og nybygg blir unødig høye. Komiteen ber om at Regjeringen vurderer disse reglene for å se om det er muligheter til endringer som kan få ned kostnadene, men som samtidig ivaretar kravene til en god standard og hensiktsmessig utforming av botilbudene.

Komiteen vil påpeke at dagens krav for å oppnå tilskudd gjennom Husbanken kan medføre at det blir dyrere å bygge om eldre bygningsmasse enn å bygge nytt fra grunnen av, samtidig som eksisterende sykehjem kan være velfungerende og trivselsmessig gode for beboerne også uten full ombygging tilsvarende kravet til helt nye sykehjem.

En annen effekt av at det stilles for strenge standardkrav ved ombygging, vil være at byggingen av nye sykehjemsplasser bare i begrenset grad fører til økt sykehjemskapasitet, fordi man parallelt med nybyggingen mister plasser ved eldre sykehjem gjennom nedleggelse, eller gjennom omgjøring av dobbeltrom til enerom.

Det bør etter komiteens syn finne sted en full gjennomgang av Husbankens regler for tilskudd til ombygging av sykehjem, med tanke på at tilskuddsordningene gjøres mer fleksible, og slik at man unngår at velfungerende sykehjem må erstattes av ny bygningsmasse.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å gjennomgå Husbankens standardkrav til sykehjem, slik at kravene til ombygging kan differensieres noe fra kravene til nybygg."

Komiteen viser til den spesielle pleietyngde som de tidligere vertskommunene for de store HVPU-institusjonene og de kommunene som har en betydelig overtallighet av eldre i forhold til folketallet, har og vil få når det gjelder eldreomsorg. Komiteen ber om at situasjonen for disse kommunene vurderes spesielt for å sikre at alle får et likeverdig og godt eldretilbud innenfor de kommunale planer uansett hvilken kommunetype de er bosatt i.

Komiteen har merket seg at en del kommuner har arbeidet for å etablere bo- og omsorgstilbud for sine eldre i andre land.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at dette kan være et bra tilbud for noen, men vil advare mot en så omfattende utbygging i utlandet at eldreomsorgen i egen hjemkommune svekkes. Flertallet viser til at det nå er åpnet for at Husbanken kan delta i finansieringen av bo- og omsorgsenheter i utlandet, men at dette må inngå som en del av den enkelte kommunes planer for eldreomsorgen.

Komiteen mener at det vil være en styrke for små kommuner dersom slike tilbud kan etableres i et interkommunalt samarbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Husbanken også må gi lån og tilskudd til private som vil bygge og drive omsorgsboliger og sykehjem uavhengig av kommunenes planer. Dette for å skaffe valgmuligheter for brukerne.

5. UTFORMING OG ORGANISERING AV DE KOMMUNALE TJENESTENE

5.1 Sammendrag

Det påpekes at kommunene har fått nye endrede oppgaver de senere årene, bl.a. som følge av den medisinske-teknologiske utviklingen og av endringer i ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene. Antall ansatte i tjenestene har økt kraftig, og sektorens andel av de kommunale budsjettene har vokst sterkt. Det framholdes at en samtidig stram kommuneøkonomi har utløst behov for betydelige omstillingsprosesser.

Kommunene har valgt å organisere tjenestene på ulik måte. Undersøkelser viser at der hjemmetjenester og institusjonstjenester er integrert i samme enhet, og personalet veksler mellom å arbeide i institusjon og i hjemmetjenestene, fungerer tjenestene mer fleksibelt

gjennom omdisponering av personell ved høy arbeidsbelastning. Ved mindre grad av integrering er det brukerne som i større grad må være fleksible. Lavere grad av integrasjon kan gi dårligere tjenestekvalitet, særlig i forhold til mennesker med aldersdemens og eldre med sammensatte pleiebehov. De kommunene som har størst suksess i forhold til kvalitet, effektivitet og miljø, kjennetegnes av å ha størst organisasjonsklarhet med tydelig ledelse, formaliserte kommunikasjons- og beslutningslinjer, klart definerte oppgaver og delegert ansvar og myndighet. Departementet finner at de lokale forutsetningene er for varierte til at det vil anbefale en bestemt modell som best for alle typer kommuner.

Det framholdes at den medisinsk-teknologiske utviklingen har åpnet for at flere sykdommer kan behandles, og at primærhelsetjenesten vil få nye og økte oppgaver fordi flere tilstander som tidligere utelukkende kunne behandles i sykehus, vil kunne behandles i hjemmet. Sosial- og helsedepartementet ser at den økende oppgavemengde og de store kompetansekrav dette medfører, gjør det nødvendig å ta opp til vurdering oppgavefordeling, samarbeid og organisering av helsetjenester mellom forvaltningsnivåene og mellom sykehjem, omsorgsboliger og hjemmebaserte tjenester. Departementet vil på bakgrunn av en rapport om sykehjemmenes framtidige rolle følge opp dette spørsmålet, og også vurdere behovet for endringer i lov- og regelverk og endringer i finansierings- og brukerbetalingsordninger.

Sosial- og helsedepartementet mener at det i utgangspunktet er uheldig med ulike lover som regulerer dels samme eller parallelle problemstillinger. Hensynet til likebehandling og muligheten for et samordnet og helhetlig tjenestetilbud til den enkelte tjenestemottaker tilsier at regelverket bør gi like løsninger på like problemstillinger og legge til rette for nødvendig samarbeid mellom sektorer. Regjeringen ser at det særlig på enkelte områder er behov for å harmonisere regelverket, og vil derfor fortsette en skrittvis harmonisering innenfor rammene av dagens regelverkstruktur.

Det vises til at Stortinget under behandlingen av St.-meld. nr. 50 (1996-1997) fattet følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen medvirke til at alle som har behov for 24 timers pleie, skal ha rett til heldøgns pleie- og omsorgsplass dersom en selv ønsker det."

Departementet ser ikke juridiske virkemidler som på kort sikt er egnet til å styrke retten til institusjonsplass for heldøgns pleie og omsorg utover det som gjelder i dag. Regjeringen vil for øvrig vise til at den satsing som nå skjer i kommunene gjennom handlingsplanen for eldreomsorgen i forhold til oppbygging av kapasiteten i pleie- og omsorgstjenestene, vil være et viktig tiltak for å sette kommunene i stand til å møte behovet for heldøgns pleie- og omsorgstjenester blant kommunens innbyggere. Heller ikke utenfor institusjon ser departementet juridiske virkemidler som på kort sikt er

egnet til å styrke den retten til heldøgns pleie og omsorg som allerede foreligger.

Det påpekes at en gjennomgang av sykehjemsforskriften vil være en del av oppfølgingen av sykehjemsrapporten. Det uttales at hvordan regelverket skal sikre en tilstrekkelig konkretisering av tjenester den enkelte har krav på, gjennom krav i forskrift, krav til innhold i enkeltvedtak, individuelle planer eller gjennom andre rettslige krav, må vurderes i denne forbindelse.

En utredning av kostnader og konsekvenser ved overføring av ansvaret for trygghetsalarmer til Folkestrygden viser at dette ikke vil føre til lik tilgang til trygghetsalarmer og trygghetsalarmtjenester. Mange kommuner har imidlertid valgt å bruke en del av omsorgstjenestetilskuddet til å styrke denne delen av tjenestene.

Det vil bli gjennomført en prøveordning i tre fylkeskommuner med utvidet fylkeskommunalt tannhelsetilbud til alle som mottar kommunale tjenester etter kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen er enig i at Handlingsplanen har bidratt til å sette eldreomsorgen på dagsorden både i politiske, administrative og faglige miljøer i kommunene. Komiteen vil spesielt vise til det engasjement som de eldre selv har lagt for dagen gjennom bl.a. arbeid i eldreråd og pensjonistorganisasjoner. Komiteen mener at eldrerådene gjennom dette arbeidet til fulle har vist sin berettigelse, og at rådenes arbeid har vært av stor viktighet for en god planlegging i kommunene.

Komiteen har fått signaler om at noen kommuner er mindre flinke til å orientere eldrerådene om forhold som er av betydning for deres arbeid med eldrepolitiske saker. Komiteen mener derfor at det bør vurderes om ikke en del sentral informasjon fra departement og fylkesmenn m.v. til kommunene burde gå med kopi direkte til eldrerådene.

Komiteen har merket seg at integrerte tjenester synes å ha fått betydelig gjennomslag i kommunene, og at denne form for organisering ifølge en undersøkelse gir bedre samordning, økt fleksibilitet og mer rasjonell ressursutnyttelse. Komiteen vil understreke at dette er målsettinger som det må arbeides videre med for å gi en best mulig kommunal tjeneste til dem som har behov for denne tjenesten.

Komiteen er enig i at det må vurderes endringer i lov- og regelverk og endringer i finansierings- og brukerbetalingsordningen for å sikre at tjenestene blir best mulig og tilgjengelig for dem som har slike behov for hjelp. Komiteen mener at brukerne er avhengige av at tjenestene er tilgjengelige når de trenges, og kan på ingen måte godta en organisering som setter store krav til fleksibilitet fra brukernes side.

6. JUSTERINGER I FORHOLD TIL NÅVÆRENDE HANDLINGSPLAN- OG

BEHOV OG VIRKEMIDLER FOR PERIODEN 2002-2007

6.1 Sammendrag

Regjeringen legger til grunn at behovsanslaget og måltallene i St.meld. nr. 50 (1996-1997) ligger fast for handlingsplanperioden 1998-2001, evt. med mindre justeringer. Kommuner som trenger lenger tid til å gjennomføre sitt byggeprogram, kan slik Stortinget har vedtatt, fullføre dette innen 2003.

Kommunenes samlede investeringsplaner ligger godt over handlingsplanens rammer. For å sikre en prioritering av prosjekter med størst mulig nytteeffekt, foreslår Regjeringen at de gjenstående tilsagnsrammer for handlingsplanperioden fordeles på kommunene allerede nå. Inntil juridiske problemstillinger knyttet til etablering av boliger i utlandet er avklart, vil ikke dette ha høy prioritet.

En utbygging i samsvar med et anslått behov for 5 000 sykehjemsplasser/omsorgsboliger og 5 500 nye årsverk i perioden 2002-2007 vil ha en samlet bruttokostnad for det offentlige på 7 mrd. kroner (5 mrd. kroner til investeringer og 2 mrd. kroner til drift). Regjeringen vil komme tilbake til en vurdering av behovene og den statlige finansieringen av tiltakene i sektoren gjennom de årlige budsjettframleggene.

For å sette kommunene i stand til å møte tjenestebehovet for perioden 2002-2007 drøfter meldingen tre alternative tilnærminger med hensyn til bruk av virkemidler etter at handlingsplanperioden er over:

- Forlengelse av nåværende handlingsplan og virkemidler.
- Avvikling av alle øremerkede tilskudd, plan- og rapporteringskrav.
- Mellomløsning der øremerkede driftstilskudd under visse forutsetninger innlemmes i inntektssystemet fra 2002, mens det opprettholdes et eget engangstilskudd til finansiering av sykehjem og omsorgsboliger gjennom Husbankens boligtilskuddsordning.

Regjeringen går inn for å avslutte nåværende handlingsplan som forutsatt ved utgangen av 2001. For å hindre at omfordelingseffekten blir for stor, vurderes fordelingsnøkkelen endret ved innlemming av øremerkede driftstilskudd i inntektssystemet. Regjeringen mener imidlertid at det er nødvendig å opprettholde et eget engangstilskudd til bygging og utbedring av sykehjemsplasser og omsorgsboliger, og vil arbeide med å innlemme dette i boligtilskuddet i Husbanken fra 2002. Da vil man også komme tilbake med en konkretisering av innretningen og nivået på tilskuddet. Regjeringen går derfor inn for mellomalternativet.

Regjeringen viser også til at det er etablert en prøveordning med konsultasjoner om kommuneøkonomien

mellom staten og kommunesektoren som kan bidra til å skape en felles forståelse om de oppgaver som kan realiseres innenfor en gitt inntektsramme og skape enighet om prioriteringer av kommunesektorens ressurser.

6.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, slutter seg til at de øremerkede driftsmidlene innlemmes i inntektssystemet fra 2002, og at summen for utbetaling i 2001 legges til grunn for denne innlemmingen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, slutter seg også til et prinsipp om at manglende måloppnåelse i 2001 vil kunne medføre avkorting av tilskuddet for 2002.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg at Regjeringen vil innlemme de øremerkede driftsmidlene til omsorgstjenestene i kommunene i inntektssystemet fra 2002. Disse medlemmer er enig i at disse midlene etterhvert skal innlemmes i rammene, men vil ikke allerede nå slutte seg til at så skjer fra 2002. Kommunene har søknadsfrist 30. juni 2001 når det gjelder prosjekter til eldrehandlingsplanen. Disse medlemmer vil se resultatet av rapporteringen før det tas stilling til om midlene fortsatt bør være øremerket en tid.

Komiteen vil påpeke viktigheten av at alle kommuner får den samme mulighet til å gjennomføre og videreføre eldresatsinga, bl.a. gjennom gode omfordelingsordninger mellom kommunene.

Komiteen mener det er fornuftig at prøveordning med konsultasjoner mellom staten og kommunesektoren benyttes for å fastsette hva som er nødvendig årsverksvekst i omsorgstjenesten i årene etter handlingsplanen.

Komiteen vil understreke viktigheten av at økningen med ytterligere 5 000 sykehjemsplasser/omsorgsboliger følges opp med personell i tråd med behovsanslaget på 5 500 årsverk.

Komiteen viser for øvrig til St.prp. nr. 1 (2000-2001) hvor Regjeringen m.a. anfører:

"For å sikre likebehandling mellom kommunene, foreslår Regjeringen at handlingsplanens tilskuddsordning for bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger videreføres med dagens satser og med utvidet tilsagnsramme tilsvarende 5000 enheter i 2002. Etter dette henvises søknader til Husbankens boligtilskuddsordning. Bygging av 5000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger innebærer om lag 3,9 mrd. kroner i oppstartingsstilskudd og kompensasjonstilskudd."

7. FORSLAG FRA MINDRETALL

v e d t a k :

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 1*

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det legges opp til å godkjenne inntil 5 000 plasser i sykehjem/omsorgsbolig i tillegg til Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen sørge for at dekningsprosenten for sykehjemsplasser skal være minimum 25 pr. 100 personer over 80 år.

8. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til merknadene og til meldingen og råar Stortinget til å gjøre følgende

I

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 med en vurdering av investerings- og driftsbehovet innen eldreomsorgen i de nærmeste årene med bakgrunn i behovene som meldes fra kommunene innen fristen 30. juni 2001.

II

Stortinget ber Regjeringen om å gjennomgå Husbankens standardkrav til sykehjem, slik at kravene til ombygging kan differensieres noe fra kravene til nybygg.

III

St.meld. nr. 34 (1999-2000) - Handlingsplanen for eldreomsorgen etter 2 år – vedlegges protokollen.

Oslo, i sosialkomiteen, den 12. desember 2000

John I. Alvheim
leder

Bendiks H. Arnesen
ordfører

Are Næss
sekretær